

Skrota "tillsammans och i samförstånd"

Jag har på senaste tiden funderat mycket på det juridiska begreppet "*tillsammans och i samförstånd*". Det används i hög utsträckning i brottmål där det finns två eller fler åtalade och där åklagaren har svårt att bevisa vad de åtalade gjort sig skyldiga till. Detta tillägg skapades för att förhindra att två eller fler åtalade skyllde på varandra och på så vis inte kunde dömas eftersom åklagaren inte kunde bevisa vilken av de åtalade som begått brottet, men att de åtalade bevisligen varit på platsen där exempelvis ett mord skett.

Frågan jag ställer mig är hur rättssäker denna formulering är, och om den inte strider mot både att bevisningen ska vara "*ställd utom rimligt tvivel*" och att bevisbördan ska ligga på åklagaren. Frågan har aktualiserats för mig eftersom jag själv blivit dömd med den formuleringen. Många andra där jag sitter häktad är dömda på samma grunder. I ett reportage av SVTs "Uppdrag Granskning" om gängvåldet fanns ett inslag där en man blev skjuten i en bil i vilken tre andra personer också färdades. Den som höll i vapnet och sköt mannen dömdes för mord medan de två andra gick fria, trots att skytten bad den ena av de två att ge honom pistolen. Då måste man ställa sig frågan hur domstolen kommit fram till att mordet inte skett "*tillsammans och i samförstånd*"? Vad saknade åklagaren för bevisning så att domstolen friade även den som gav skytten pistolen?

Som jag ser det blir väldigt många godtyckligt dömda genom denna formulering, då det egentligen är helt omöjligt för åklagaren att bevisa att en åtalad visste vad som skulle ske innan brottet utfördes. Lika omöjligt är det för den åtalade att bevisa att hen inte visste vad som skulle ske, vilket den åtalade inte heller behöver då bevisbördan ligger på åklagaren. Man kan invända mot mitt resonemang att man skulle

kunna ingripa och stoppa till exempel en misshandel om man är på plats. Men ska man då riskera sitt eget liv eller att bli allvarligt skadad för att inte bli dömd?

"Tillsammans och i samförstånd"-formuleringen sänker beviskraven markant och borde skrotas. Om åklagaren inte kan bevisa vad de åtalade begått för gärningar bör de åtalade frias alternativt dömas för medhjälp till gärningen om åklagaren kan bevisa detta.